

clinical impact:

**Svenska lärosätens påverkan på
kunskapsunderlaget i riktlinjer från Statens
beredning för medicinsk och social utvärdering**

En rapport baserad på data från clinical impact:

Magnus Eriksson, Minso Solutions AB

Inledning

Traditionella citeringsmått visar bara akademiskt genomslag. Genom att analysera hundratusentals referenser från de största utgivarna av kliniska riktlinjer kan vi se hur mycket din forskning påverkat den kliniska praktiken.

clinical impact: (ci:) är en tjänst från Minso Solutions där forskare, universitet och andra intressenter kan utforska deras forsknings påverkan på kliniska riktlinjer.

Minso Solutions är ett IT-företag med lång erfarenhet från forskningsadministration och -utvärderingar. Minso Solutions driver också Researchweb, ett gemensamt ansökningsystem med över 20 000 aktiva forskare som användarbas.

© 2016 Minso Solutions AB

Detta verk är skyddat av upphovsrättslagen.

Bakgrund

I Sverige är det vanligt att vid både utlysning av forskningsmedel och vid utvärderingar av den utförda forskningen efterfråga den kliniska nyttan av forskningens resultat. Att uppskatta utförd forsknings genomslag med hjälp av klassisk bibliometri är sedan länge ett vanligt förfarande inom flera ämnesdiscipliner, men mäter i huvudsak det akademiska genomslaget. Detta då den citering som mäts sker vetenskapliga tidskrifter emellan. Det närmaste vi kan komma den kliniska praktikens vetenskapliga underlag är att utvärdera vilken och i vilken omfattning forskning ligger till grund för de beslutsstöd som används inom medicin och omvårdnad. Detta har prövats förr i mindre omfattning, och visat sig ge insikt i vilken forskning som påverkar vården genom att utgöra kunskapsunderlag för rekommendationer och riktlinjer¹.

Minso Solutions har samlat in riktlinjer, rekommendationer, och vårdprogram från flera olika organisationer² och utvunnit referenserna ur dessa och sammanställt i en databas för att möjliggöra olika slags analyser på den forskning som inkluderas i olika slags beslutsstöd för vården.

Syfte

I denna rapport görs i syfte att demonstrera ett möjligt användningsområde för ci: genom att göra en översikt för att se i vilken omfattning de olika svenska lärosätenas forskning inkluderas i de stödjande dokument som tagits fram av Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU) mellan åren 2011-2014, med sk ci:citations³. Vid författandet av denna text var 2015 års utgivning ännu under bearbetning, och har därför inte inkluderats. Ingående publikationsserier är SBU utvärderar, SBU kommenterar, SBU upplysningar och SBU prioriteringsstöd. Alla samlade här under begreppet beslutsstöd.

Enbart de 5 lärosätena med mest ci:citations listas. Andra lärosäten har också refererats i de valda beslutsstöden, men då avsikten här inte är att göra en definitiv rankinglista görs en cut-off vid 5 lärosäten.

Metod

Modellen i clinical impact: (ci:) bygger på hur det i klassisk bibliometri räknas citeringar av andra publikationer i artiklar, där ci: istället har beslutsstöd som utgångsmaterial. I beslutsstödsdokument citeras den forskning som utgör kunskapsunderlaget för beslutsstöden. De citeringarna utvinns, och genom att verifiera citeringarna mot externa

-
- 1 Exempelvis: Kryl D, Allen L, Dolby K, et al. Tracking the impact of research on policy and practice: investigating the feasibility of using citations in clinical guidelines for research evaluation. *BMJ Open* 2012;2:e000897. doi:10.1136/bmjopen-2012-000897
 - 2 I skrivande stund (2016-09-01) SBU, Socialstyrelsen, Läkemedelsverket, WHO, m.fl.
 - 3 En ci:citation är en eller flera referenser till en unik publikation i ett unikt beslutsstödsdokument.

databasers¹ publikationer tas det fram i vilken utsträckning dessa publikationer citeras i beslutsstöden. Studier som refereras i beslutsstöden men som exkluderas i kunskapssammanställningen pga bristande kvalitet eller felaktig frågeställning identifieras av ci: och tas inte med i beräkningarna.

Genom att göra sökningar mot affilieringsfälten för publikationerna matchas publikationerna till sina respektive lärosäten. Författarfraktionering har inte använts.

Resultat

De fem lärosätena vars forskning citerats mest i SBUs dokument listas i tabellen nedan med sina respektive värden.

Lärosäte	Antal SBU beslutsstöd	Antal ingående publikationer från lärosäten	ci:citations
Karolinska institutet	51	196	198
Stockholms universitet	54	185	189
Lunds universitet	45	174	178
Göteborgs universitet	42	135	142
Uppsala universitet	36	111	112

Det som tydligast framgår är att en publikation oftast citeras i ett beslutsstöd. Detta är rimligt då varje beslutsstöd behandlar ett specifikt ämne, och det är då få publikationer som relevanta för flera beslutsstöd. Stockholms universitets publikationer förekommer i fler beslutsstöd än Karolinska institutets publikationer, men Karolinska institutet har fler förekommande publikationer och citeringar totalt.

Det är inte på något sätt sagt att detta är det bästa sättet att beräkna vilken organisation som presterat bäst inom klinisk forskning. Skulle fraktionering användas skulle resultatet komma att se annorlunda ut, likaså om fler organisationer (så som universitetssjukhus och läkemedelsbolag) skulle ingå, eller andra beslutsstöd (så som Socialstyrelsens nationella riktlinjer eller Läkemedelsverkets behandlingsrekommendationer) skulle utgöra underlag.

¹ I detta fall verifieras referenserna mot Pubmed.

Alla lärosäten i denna lista har blivit mest citerade i olika beslutsstöd, som följer i tabellen nedan:

Lärosäte	SBU beslutsstöd	ci:citations
Karolinska institutet	Internetförmedlad psykologisk behandling vid ångest- och förstämningssyndrom	22
Stockholms universitet	Internetförmedlad psykologisk behandling vid ångest- och förstämningssyndrom	20
Lunds universitet	Skattning av njurfunktion	24
Göteborgs universitet	Godartad prostataförstoring med avflödes hinder	16
Uppsala universitet	Nytta och risk med läkemedel för äldre: perorala antikoagulantia och trombocythämmare	11

Detta kan tyda på att lärosätena har eller har haft ämnesspecifik expertis och därigenom producerat en stor mängd relevant forskning inom respektive område. Karolinska institutet och Stockholms universitet har samma beslutsstöd i topp, och ci:citeringarna ligger nära varandra, något som potentiellt kan förklaras med stor sampublicering. I en kontroll av författaraffilieringar framkommer att Karolinska institutets och Stockholms universitets publikationer finns tillsammans representerade i totalt 59 beslutsstöd, med sammanlagt 237 ci:citations.

Vidare forskning på ingående material i riktlinjer skulle kunna vara att studera vad som karaktäriserar den forskning som tas med och vilken som inte tas med i riktlinjer, eller om det finns något sätt att förändra forskningsprojektens villkor och ställningstagande inför publicering för att uppnå bättre kliniskt genomslag vid klinisk forskning.

MINSO SOLUTIONS

Minso Solutions AB

033-700 11 90

www.minso.se

Sven Eriksonsplatsen 4

503 38 Borås

info@minso.se